

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt X. Decreta de Sacramentis Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis ad
decimamquartam Sessionem parata; & super his errata Suauis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1551. *tutos à Deo in tam celfo gradu non ad priuatam ipſorum, ſed ad publicam omnium vtilitatem. Admonebantur denique Epifcopi Galliae officij ſui erga ſummum Paſtorem Concilium indicentem, & erga collegas ſuos, à quibus euinuit abantur; ac Regi proponebatur parentis pietas, qui miſiſ & grauiſſimis Epifcopis, & præſantiſſimis Oratoribus, in eadem vrbe illam Synodum promouerat. Hac ratione ſtuduerunt Patres in hiſce reſponſis eam moderationem ſeruare, quàm difficilem tam conducibilem in controuerſiſ cum Principibus, reuerentiæ ac libertatis, beneuolentiæ & correctionis.*

C A P V T X.

Decreta de Sacramentis Pœnitentiæ & extremae Vnctionis ad decimamquartam Sefſionem parata; & ſuper hiſ errata Suauis.

FVtura Sefſio quò die præſtituto celebraretur, plurimum impenſum eſt curæ iis, quæ opus erant expediendis, cum experientiâ compertum eſſet, impenſam temporis conceptâ prius opinione ſemper ampliorem euadere. In libello qui ſingulis tradebatur, hæreticorum articuli de Sacramentis Pœnitentiæ & extremae Vnctionis exſcripti erant, vt examini ſubiicerentur: inde iacta ſunt fundamenta ad ſententias ſtatuendas.

Articuli de Pœnitentiâ erant huiuſmodi:

Pœnitentiâ non eſſe propriè Sacramentum, ad reconciliationem pro reſiſtis poſt Baptiſmum à Chriſto inſtitutum; nec rectè à Patribus ſecundam tabulam poſt naufragium appellari: ſed Baptiſmum verè eſſe ipſum Sacramentum Pœnitentiæ.

Non eſſe tres Pœnitentiæ partes, Contritionem, Confefſionem & Satisfactionem: ſed duas tantum, terrores ſcilicet incuſſos conſcientiis, agnitiõ peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel abſolutione, quâ credit quiſque per Chriſtum eſſe remiſſa peccata.

Contritionem, quæ paratur per diſcuſſionem, collectionem & detractionem peccatorum, non præparare ad gratiam Dei, nec remittere peccata; ſed potius facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, eamque contritionem dolorem eſſe coactum, & non liberum.

Confefſionem ſacramentalem ſecretam Iuris Diuini non eſſe: nec apud antiquos Patres ante Concilium Lateranenſe eius factam fuiſſe mentionem, ſed publicam tantum pœnitentiæ.

Enumerationem peccatorum in confeſſione non eſſe neceſſariam ad illorum remiſſionem, ſed liberam: & tantum hac ætate vtilem ad erudiendum

penitentem, & consolandum; & olim fuisse ad satisfactionem canonicam imponendam: nec necessarium esse, confiteri omnia peccata mortalia, utpote occulta, & quae sunt contra ultima duo Decalogi praecepta: sed neque vltas circumstantias peccatorum, quas homines otiosi excogitarunt: velleg, omnia confiteri, esse, nihil relinquere Diuinae misericordiae ignoscendum; imò neque licere confiteri venialia.

- 7 Confessionem omnium peccatorum, quam Ecclesia faciendam praecipit, esse impossibilem, traditionemq. humanam, à piis abolendam: neque confitendum esse tempore Quadragesimae.
 - 8 Absolutionem Sacerdotis non esse actum iudiciale, sed nudum ministerium pronuntiandi & declarandi, remissa esse peccata confitenti, modo credat se esse absolutum, etiamsi non sit contritus, aut Sacerdos non serio, sed ioco absoluat: imò etiam sine confessione peccatoris Sacerdotem eum absolueri posse.
 - 9 Sacerdotes non habere potestatem ligandi & soluendi, nisi Spiritus sancti gratia & charitate sint praediti. Et non eos solos esse ministros absolutionis; sed omnibus & singulis Christianis esse dictum: Quaecumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo. Quorum verborum virtute absolueri possunt peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquirerit; secreta vero per spontaneam confessionem.
 - 10 Absolutionis ministrum, etsi contra prohibitionem Superioris absoluat, verè nihilominus absolueri à culpa, & coram Deo: ideo casuum reservationem non impedire absolutionem: nec Episcopos habere ius eos sibi reseruandi, nisi quoad externam politiam.
 - 11 Totam penam & culpam simul remitti semper à Deo; satisfactionemq. penitentium non esse aliam, quam fidem, quae apprehendunt Christum pro eis satisfecisse: ideoq. satisfactiones canonicas quondam, exempli causà, vel disciplina, vel probandi fideles causà fuisse à Patribus institutas, & in Concilio Nicæno exortas; numquam autem ad remissionem penae.
 - 12 Optimam penitentiam esse nouam vitam, penamq. temporalibus à Deo inflictis minime satisfieri; sed neque voluntarie susceptis, ut ieiuniis, orationibus, elemosynis, & aliis bonis operibus non praecipitis à Deo, quae supererogationes vocantur.
 - 13 Satisfactiones non esse cultus Dei, sed traditiones hominum; doctrinam de gratia & vero Dei cultu, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes: & fictiones esse, quod virtute clauium aeterna supplicia in penas temporales commutentur, cum illarum non sit munus penas imponere, sed absolueri.
- Sequebantur quatuor de postrema Vnctione articuli, ij nimirum:
- 14 Extremam Vnctionem non esse Sacramentum nouae Legis à Christo institutum,

1551. *tutum, sed ritum tantum acceptum à Patribus, aut figmentum humanum. Extremam Vnctionem non conferre gratiam, neque remissionem peccatorum; sed neque alleuare infirmos, qui olim per gratiam curationum sanabantur: atque ideò eam cum primitiua Ecclesia cessasse, sicut & gratiam curationum.*

Extremæ Vnctionis ritum & vsum non obseruari ab Ecclesia Romana iuxta B. Iacobi Apostoli sententiam: ideòq; eum mutandum esse; posseq; à Christianis absque peccato contemni.

Extremæ Vnctionis ministrum non esse solum Sacerdotem: Presbyterosq; Ecclesiæ, quos B. Iacobus adducendos ad infirmum vngendum hortabatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed atate seniores in quavis communitate.

De fundamentis, supra quæ stabiliendæ erant sententiæ, idem repetebatur, quod ante præcedentem Sessionem iniunctum fuerat, nimirum, vt ea forent sacra Litteræ, Apostolicæ traditiones, Concilia comprobata, Constitutiones auctoritatèque Romanorum Pontificum, ac SS. Patrum, & Ecclesiæ consensus. Etenim non modò in cunctis Fidei functionibus loca maximè propria atque intima sunt, quæ ab auctoritate petuntur, sed præcipuè in rebus, quæ tunc tractabantur, de Sacramentis, in aperto erat, cuncta pendere ab arbitraria Dei institutione, nullâ ferè humanæ ratiocinationi relicta operâ, quæ certas ipsa per se consecutiones conficeret.

Tria deinde cuncti admonebantur, Vt breuiter verba facerent, Vt inutiles quæstiones præciderent, Vt in proteruis contentionibus haud persisterent. Monita sanè numquam satis inculcata, vbi disputationis argumenta perampla sunt, & qui disputant, subtilioris ingenij. In eodem libello dicendi ordo præscriptus, paucis adiectis ad eâ quæ in antea acta Sessione fuerant statuta, hoc est, vt primus ad differendum locus daretur Theologis à Pontifice missis, tum iis qui à Cæsare, dein qui à Regina Maria, Belgij moderatrice; postea verò iis, qui cum Septemviris erant: quintus locus Clericis non Regularibus pro susceptæ laureæ tempore; postremus Regularibus, pro Familiarum antiquitate.

In fine memorati libelli indicebantur diebus singulis confessus bis habendi, quibus horæ tres matutino, totidem pomeridiano tempore infumerentur.

Suavis per hæc veritates sibi viam sternit ad aperiendum suorum calumniis aditum. Scribit præsertim, *Ab ea præscriptione deducendi consecutiones ex illis quinque locis iam recensitis, nec dicendi prolixitatem, nec vanitatem quæstionum fuisse sublatam; quin potius ad maiores abutitur*

occasionem præbitam. Nam si more Scholastico locuti essent, saltem in argumento peritissent, & integra dissertatio seria fuisset ac seuera: sed hæc non à dicendi ratione, quam *positiuam* vocant (quæ vox Italica est, à simplici vestitu, absque superuacaneo ornatu) in ineptias dilabebatur. Prætermitto, hunc loquendi modum in ea Sessione minimè cœptum præscribi; sed eundem prorsus in superiore seruatum, sicuti ibi narrauimus. Ad rem ipsam accedamus. Consuetum apud Philosophos effatum est, Rectum esse regulam obliqui; sed ob contrariam, non ob confimilem rationem, propterea quòd obliquum intelligimus id quod recedit à recto. Ita planè distorta Suauis affectio: pro regula quâ quidquam comprobet improbè, rectam Synodi mentem habet: quamdiu res tractandæ auctoritatis simul ac rationum trutinam, adeoque Scholasticum dicendi modum postulabant, illam tamquam sophisticam, vanam & commentitiam ipse derisit: ubi Synodus peculiare ob causas iniit rationem agendi, quam *positiuam* appellant, & quam idem antea desideratam à se indicabat; Scholastica suos ob oculos in seriam ac seueram, altera in seminarium ineptiarum transformatur. Sed ea profectò ineptiarum origo Suauis animo fuit, qui voluit adeò stultè ipsius etymon excogitare, de quo longè veriùs quàm paulò antè idem ipse dixerat de fide publica, Protestantium securitati à Concilio data, licere ea verba proferre, *Vel ipsi Pedagogi id irridebant*. Quo pacto misellus homo tam fœdè lapsus est, vt illam etymologiam ex Italica voce deduxerit *vestitus positiuus*, hoc est simplicis, & absque superuacaneo ornatu?

20 Suà confusus audaciâ se persuasurum putauit, adeò indubitatum Lutheri sententiam esse, quâ dixit, à Scholastica Theologia non nisi superuacaneum ornatum adici *Positiuæ*; vt voluerit *positiuæ Theologiae* nomen inde deduci. At verò quàm magno Scholastica sit in pretio, & ob validissimum adiumentum, & ob utilissimam lucem ad propugnanda atque intelligenda Fidei mysteria, nemo est qui nesciat, nisi volumina Doctorum omnium Catholicorum aduersus hæreticos recentes ignoret. Quonam pacto Suauis libido sui fellis vndique in Ecclesiam euomendi prohibuit, ne ipsius memorie recurreret vetustissima & cunctis obuia distinctio legis *naturalis & positivæ*; cum hæc posterior ita nuncupetur, quia obligatio quam assert, in ipsius rei immutabili natura non fundatur, sed in sanctione scripta, & posita pro arbitrio siue Dei siue Magistratus humani? Profectò secundum hanc significationem vsurpatum est hoc vocabulum *legis positivæ* à S. Thoma in prima secundæ,

Historia
Concilii Tri-
dentini
S. II.
C. IV.

1551. quæst. 95. art. 4. ante quadragesimum annum; atque eodem pacto dicitur *Theologia positiva* ea quæ restringitur ad consideranda quæ scripta & posita sunt in sacris voluminibus; non autem speculantur rationes in rerum naturis infixas, & non positas ab hominum voluntate, qualia sunt scriptorum dicta, & quas vnà cum sacris testimoniis sibi adhibet Scholastica Theologia: quin etiam Italicum idioma, à quo Suavis tamquam ab originario fonte hanc vocem *positiva* in seipso deriuat, illam verè traxit à Latino, eademque apud veteres est in vsu, non secundum significationem, quam illi Suavis tribuit; ^a sed secundum eam, quæ vsi fuerunt Iurisperiti, & S. Thomas à nobis laudatus. Contrà verò, loquendi formula, quæ Itali *positiuum* nominant vestitum, modico ciui non Proceribus conuenientem, recens est, & inducta pariter habito ad linguam Latinam respectu, sed per analogiam, ductam ab alia significatione illius vocis apud Latinos, hoc est à veterum Grammaticorum vsu, qui nomina adiectiua diuidunt in *positiua*, *comparatiua*, & *superlatiua*; quemadmodum liquet non modò ex Donato, S. Hieronymi magistro, sed ex Palæmone, quem Tiberio æqualem Suetonius narrat, adeoque plura ante sæcula quàm sermo Italicus existeret: quia verò nomina *positiua* in hac triplici classe significationem minis nobilem ac sublimem fortiuntur; hinc deducta est metaphora ad vestes, aliamque suppellectilem, quæ nihil supra communem conditionem excedunt.

• Vide Vocabularium Italicum Florentinæ Academiae, & allata ibi testimonia.

E Grammaticis erratis progreditur Suavis ad historica mendacia, & exponit lectoribus rationem, quæ Theologi sententias pronuntiarunt, vtiturque vocibus ad eò indecoris, perinde ac si cœterus ille solum ex quibusdam nugatoribus, nullius doctrinæ, plurimæque arrogantiæ coaluisset; & quasi nunc cum admiratione passim non voluerentur Opera Melchioris Cahi, Alfonsi Salmeronis, Ruardi Tapperi, Alfonsi de Castro, præter Ioannem Gropperum, Iacobum Lainium, Ambrosium Pelargum, aliosque complures viros doctissimos, qui Synodo per id tempus interfuerunt, missi alij à Pontifice, alij à Cæsare, alij ab eius sorore Maria Regina, Belgium moderante, alij à florentissimis Religiosorum Ordinibus & Academicis, & alij secum adducti ab Imperij Septemuiris, aliisque præclarissimis Episcopis. Sed ridiculum planè est, quòd vbi illum intergrum cœtum tam vilè tam contemptim habuit, paulò post variè ex eodem conuentu inducit, subtiliora quæque & abstrusiora promittentes, quæ illis succurrant aduersus singulos Canones iam digestos: tum verò sibi esse in pretio Theologorum sapientiam ostendit.

dit. Proinde, si Suavi credimus, cum illi ad comprobandas Catho-
licas doctrinas, ac postea in Concilio sancitas, loquebantur, Apuleij
metamorphosim subibant; cum eisdem doctrinis aduersari vole-
bant, formam pristinam resumebant.

1551.

22 Atque eo usque prolabitur eius audacia, ut affirmare non vereatur,
nihil penè aliud ad rem prolatum, quò probaretur, Pœnitentiam esse Sacramentum, nisi Concilium Florentinum. Fierine potuit, ut illa Synodus, in qua de hoc dogmate cum Latinis Græci conueniebant, tamen ab Ecclesia Latina supra quingentos & septuaginta annos seiuncti, aut temerè, & sine fundamento hunc articulum pronuntiauerit, aut omnis de huiusmodi fundamenti notitia tam citò, nimirum paulò post annum centesimum, euanuerit? Fierine potuit, ut etiam fortuitò, & sine grauibus apertisque rationibus, per Academias euulgatis, in eandem doctrinam conuenirent quinto antè sæculo Magister Sententiarum, S. Thomas, & vniuersa Schola, alioquin adeò diuisa, vbi cumque quæstionis dubitatio concertationibus locum dedit? Quin etiam cum probationes adeò validæ, adeoque cunctis manifestæ suppetere, quæ potuit fieri, ut in tanto & tam selecto conuentu, cunctorum ingenii hæc prorsus laterent? Profectò memoriã retinuissem ea saltem verba Euangelij, ut quæ in eodem Decreto tunc confirmato legebantur. Sed insuper quo pacto accidit, ut ex illis nemo viderit definitionem Lucij III. Romani Pontificis, quæ habetur in cap. *Ad audientiam*, sub titulo, *De hæreticis*, trecentis ferè annis ante Florentinum Concilium scriptam, & à quouis Pontificij iuris medicriter perito perlectam? Igitur nemo aderat tot inter eruditos viros, cui vniquam occurrerit illud S. Ambrosij dictum, *Cur baptizatis, si per hominem peccata remitti non licet? in Baptismo enim utique remissio peccatorum omnium est: neque interest, utrum per Pœnitentiam, an per Lauacrum hoc sibi ius datum Sacerdotes sibi vindicent; idem in utroque mysterio est?* Nemini verba illa Chrysostomi de Sacerdote: *Neque enim solum cum nos regenerant, sed etiam postea condonandorum nobis peccatorum potestatem obtinent?* Et illa alia, *vbi formulis tam honorificis confert auctoritatem Sacerdotis cum Regia, eamque illi præfert; quoniam et si Rex vestium splendore, solique maiestate, vnde profert sententias, antecellat; Tamen (sic ille disserit) Rex rerum terrenarum administrationem sortitus est, nec ultra potestatem hanc prætereà quidquam habet auctoritatis. Verum Sacerdoti thronus in cælis collocatus est, & de cælestibus negotiis pronuntiandi habet auctoritatem. Quis hoc dicit? ipse calorum Rex: Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælis;*

b Lib. 1. de Pœnit. cap. 7.

c Lib. 3. de Sacerdotio.

d Homil. 5. de Verbis. Isaia.

Historia
Concilij Tri-
dentini.
lib. 12.

1551. calis; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in calis. Quid cum tanto honore conferri possit? à terra iudicandi principalem auctoritatem sumit calum: nam iudex sedet in terra, Dominus sequitur seruum, & quidquid hic in inferioribus iudicarit, ille in supernis comprobabit? Nemini,

Epist. 180. quæ sanctus Augustinus ad Honoratum ita scribit: *« An non cogitamus, cum ad istorum periculorum peruenitur extrema, nec est potestas illa fugiendi, quantus in Ecclesia fieri soleat ab utroque sexu, atque omni aetate concursus, aliis Baptismum flagitantibus, aliis reconciliationem, aliis etiam penitentiae ipsius actionem, omnibus consolationem, & Sacramentorum confessionem & erogationem? »* Magnum enim uerò infortunium illorum Doctorum fuit, qui, cum è tam remotis terrarum Orbis regionibus eò conuenissent, de rebus adeò grauib; disceptaturi in tam augusto theatro, ubi tanti ponderis res agebatur, post impensum ad id diurni studij laborem, nequaquam offenderint in hæc & alia plurima testimonia sanè pernota, quibus probatur, penitentiam esse Sacramentum delens peccata, & gratiam conferens, adeò ut præter Florentinæ Synodi testimonium non nisi paleas attulerint, sicut Suauis narrat, dum campus triticeis frugibus abundabat.

Sed veram rei narrationem prosequamur. Consueuerant interesse Theologorum congressibus Oratores Septemuiri Brandeburgensis, qui post Cæsareos confidebant; interuenere pariter Duci Wirtembergensis Oratores priuatim, antequam legationis litteras protulissent, ut agendi rationem inspicerent, audirentque fundamenta doctrinæ; tum etiam Macarius Chienfis Thessalonica Archiepiscopus, Græco ritu initiatus, cui post Latinos Archiepiscopos sedes data; verum ut ad confessum admitteretur, exegerunt ab illo Patres disertam Fidei Catholicæ & obedientiæ erga Romanum Pontificem professionem, utpote qui à Constantinopolitano Patriarcha schismatico institutus fuerat.

Ingens equidem volumen conficerem, si vellem hîc recensere uel ea dumtaxat, quæ cum sententiis ibi dictis, testimoniisque productis, tum à minoribus tum à maioribus Theologis, in Acta compendio relata sunt. Sibi quisque meritò persuadere potest, quidquid eximij de hoc argumento apud controuersiarum de Religione scriptores extat, id omne ab egregijs illis uiris fuisse productum: quædam magis singularia perstringam, quibus palàm fiat seu sententiarum discrepantia in consiliis ante Sessionem habitis, seu Patrum mens in aliquo Decreto.

Didacus Lainius, qui primo loco inter minores Theologos mentionem habebat, damnans posteriorem secundi articuli partem, dicitur

xit: Sacramento esse necessaria pœnitentiam, timorem, dilectionem, contritionem, absolutionem. Dilectionem pariter tamquam necessariam enumeravit Iacobus Ferrusius Hispanus, Segouiensis Episcopi Theologus, & per hoc eundem articulum improbavit, causatus, solis terroribus minimè contineri dilectionem, quæ absolute necessaria est, cum Christus pronuntiauerit: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum: & dilexit*, inquit, per præteritum, quia dilectio remissionem antecessit. Et Apostolus: *Tristitia quæ est secundum Deum* (hoc est, interpretabatur Ferrusius, secundum Deum dilectum) *operatur pœnitentiam in salutem*. Et cap. 2. ad Romanos: *Benignitas Dei vos adducit ad pœnitentiam*. Vnde S. Augustinus ait: *Absque amore gratia non datur*. Idcirco exigebat is ante omnia primam quamdam, ut vocant, motionem in Deum, ad quam significandam ea Scripturæ verba dicerentur: *Conuerte nos Domine ad te. & Ego sto ad ianuam, & pulso: Vos semper Spiritui sancto restitistis. & Extendi manum meam, & non fuit qui adspiceret*. Postea verò actum Fidei, vnde scriptum erat: *Accedentem ad Deum oportet credere. & Sine fide impossibile est placere Deo*. Hinc oritur, aiebat ille, in homine peccatorum detestatio, assurgitque in spem animus, & amoris initium habetur; inde verò primam gratiam Deus infundit: qui tamen amor naturalis non est, sed à Divina gratia efficitur; tamen naturalis amor ad id etiam conferat. Ita Ferrusius.

25. At Melchior Auosmedianus, tunc Pacensis Episcopi Theologus, postea verò, regressus ad Pij Concilium, Guadicensis Episcopus, dixit, Prius nos propter pœnæ metum dolere, dein propter Deum, postea verò, aiebat, peccata confitemur. Et Bernardus Coloredus Dominicanus, Foroliuiensis Episcopi Theologus, tamquam necessaria numeravit timorem, detestationem ac fidem, ex qua spes oriatur, & ab hac dilectio. Eiusdem sententiæ fuit Franciscus Contraia ex Ordine Minorum Obseruantium. Et reuerà, quantum ex Actis conicio, Theologorum mens erat, ut error hæreticorum damnaretur, tamquam inhonestum improbantium pœnæ timorem, non item ut ferrent sententiam de Scholastica quæstione, an huiusmodi timor non solum absque Contritione animi perfecta (de quo controuersia vix fuit, sicuti patebit) sed etiam absque eo quòd vllus excitetur amor imperfectus, sufficiat ad peccatorum remissionem in Sacramento. Id verò clarè liquet ex ipsa probatione Concilij, quæ huius articuli doctrinam firmat capite quarto, nimirum, Niniuitarum pœnitentiam ex timore profectam ipsis profuisse; cum certum esset, eo tempore, quo Sacramentum Pœnitentiæ adhuc non extabat,

Pars II.

S I

bat,

1551.

bat, eam formidolosam pœnitentiam minimè suffecisse per se ipsam ad peccatum delendum; sed vim tantummodò habuisse ad impetrandam nouam gratiam, cuius ope adiiceretur charitatis affectus, quem omnes necessarium fuisse fatentur ante nouam legem ad iustitiam recipiendam.

In Patrum conuentu id pauci attigerunt. Aliquod dumtaxat vestigium comperio opinionis negantis necessitatem amoris, in iis quæ Granatensis disputauit. At verò Ioannes Emilianus, Hispaniensis Tudetanus Antistes, extremum oppositæ sententiæ tenuit: hoc est, opus esse Contritione perfectâ; nec tamen hinc argui, per Sacramentum peccata non remitti, quippe quæ Sacramentum iam inuenit remissâ præeuntis Contritionis efficacitate: siquidem, aiebat, ipsa Contritio id præstat virtute Sacramenti, cuius votum in ea continetur.

Præterea oportet scire, postea Decretis doctrinam complexis verba hæc fuisse adiecta: *Illam Contritionem, quam Theologi Attritionem vocant, quòd imperfecta sit, & solum vel ex turpitudinis peccati consideratione, velex gehenna & pœnarum metu, qui seruilis timor dicitur, concipiatur, si voluntatem peccandi excludat, & dolorem qualemcumque de commissis delictis exprimat, statuit hæc sancta Synodus, & declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem (vt quidam blasphemare non verentur) verum etiam sufficere ad Sacramenti huius constitutionem, ac donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsu verissimum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pœnitens adiutus, cum sine aliquo dilectionis in Deum motu esse vix queat, viam sibi ad iustitiam munit, & per eum ad Dei gratiam facilius impetrandam disponitur.* Sed laudatus Episcopus monuit, falsò dici, huiusmodi dolorem sine amore vix vniquam concipi posse: quod autem hæc Attritio sitis esset Sacramento constituendo, ita vt homini attrito deleantur peccata Absolutionis superuenientis vi, variare auctorum sententias, adeoque id esse tollendum: quamobrem Decretum, sicuti nunc extat, reformatum est, & prout à nobis referetur.

Canon quoque paratus fuerat, vbi damnabatur, quisquis negaret, Contritione, quâ pœnitens Diuinâ gratiâ per Christum cooperante dolet de peccatis propter Deum, cum proposito confitendi & satisfaciendi, remitti peccata. Sed Balthasar Eredia Calaritanus Archiepiscopus admonuit, cum ea esset Caietani & Adriani sententia, damnandam non esse.

Nec parum disceptatum, quâ ratione actus pœnitentis declarandi essent partes Sacramenti, nihil ob id perstrictâ Scoti sententiâ, cui

cui neque pariter officere voluerat Synodus Florentina : ac postremo ea ratio fuit adhibita, quæ habetur in capite tertio doctrinæ, & in Canone quarto, & quas afferemus. 1551.

28 Reliqua etiam per singulas partes sæpius expensa sunt, tam accurate, ut fidem superet. Atque inter cetera contigit, ut post censuras notasque minorum Theologorum Legatus iterum Patres cohortatus fuerit ad breuitati studendum, illius necessitate patefactâ; sed simul contestatus, id cuiusque arbitrio liberum relinqui: & quod festinaretur, proposuit, ut ex dictis censuris & adnotationibus Decreta Canonesque doctrinæ conformarentur, quæ postmodum ad superiorem confessum, sed sine anathemate, & cum dubitatione referrentur. Assensere Tridentinus, Septemuius, & complures Archiepiscopi; sed Petrus Guerrerus Archiepiscopus Granatensis, ubi ex ordine dicendum ipsi fuit, acriter repugnauit, cum animaduertisset, potiora interdum à Patribus quàm à minoribus Theologis obseruari; ac proinde manum operi non imponendam, nisi exacta consultatio præcessisset, & absque periculo vitiosæ operis formæ. Quoniam verò quidam alij, celeritatis studiosi, aliter sentiebant, res vrinæ commissa; in qua paria vtrique suffragia numerata, hoc est, viginti quatuor ex vtraque partium, excepto Archiepiscopo Græco, qui non nisi per interpretem dicta percipiebat, nec ferebat sententiam, & Calaritano, qui pendens animi fuit. Quare rursus, plurimis hinc & isthinc rationibus adductis, noua suffragatio habita est, & vicit Granatensis opinio. Usque aded seruabatur illæsa Patrum libertas contra Legati sensa vel in modicis rebus, & arbitrario statuendis; tantumque curæ impendebatur iis deliberationibus, quibus Suauis nititur fidem adimere, quasi coactis atque neglectis.

In Concilio generali, 5. Nouembriis.

Per hoc prolixum & accuratum examen, duodecim ibi rerum capita stabilita, quibus doctrina traderetur, & nouemdecim Canones, quibus errores proscriberentur. Nouem priora capita, quibus priores quindecim Canones respondent, agunt de Pœnitentia; decimum ac duodecimum caput, quibus postremi quatuor Canones conformantur, de extrema Vnctione loquuntur. Proœmium huiusmodi fuit: *Quamuis in Decreto de Iustificatione multus fuerit de Pœnitentia Sacramento, propter locorum cognationem, necessariâ quâdam ratione sermo interpositus; tanta nihilominus circa illud nostrâ hac ætate diuersorum errorum est multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorum definitionem tradidisse; in qua demonstratis & conuulsis, Spiritus sancti presidio, vniversis erroribus, Catholica veritas*

Historia
Concilij Tri-
dentini
lib. 12.
cap. 10.

1551. *tas perspicua & illustris fieret, quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò seruandam proponit.*

Primum verò caput erat: *Si in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio & gratiâ susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit sumentum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem & demonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem Pœnitentiæ vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam qui Baptismi Sacramento ablui petiuisent, ut, peruersitate abiectâ & emendatâ, tantam Dei offensionem cum peccati odio & pio animi dolore detestarentur. Vnde Propheta ait: *Conuertimini, & agite pœnitentiã ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus enim dixit: Nisi pœnitentiã egeritis, omnes similiter peribitis. Et Princeps Apostolorum Petrus, peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiã commendans, dicebat: Pœnitentiã agite, & baptizetur vnusquisque vestrum. Porro nec ante aduentum Christi Pœnitentiã erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc precipuè instituit, cum à mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: *Accipite Spiritum sanctum: quorum remisseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi & retinendi peccata ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit: & Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magnâ ratione Ecclesia Catholica tamquam hæreticos explosit, atque condemnauit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sanctum sancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem predicandi verbum Dei, & Christi Euangelium annuntiandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.***

Secundum: *Ceterum hoc Sacramentum multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur: nam præterquam quòd materiã & formã, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè dissidet; constat certè, Baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium coarceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, iudicare? Secus est de*

domesticis Fidei, quos Christus Dominus lauacro Baptismi, sui corporis membra semel effecit. Nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nullâ ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tamquam reos, sisti voluit: ut per Sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admisis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, & alius Pœnitentiæ fructus. Per Baptismum enim Christum induentes, noua prorsus in illo effimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes. Ad quam tamen nouitatem & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus & laboribus, Diuinâ id exigente iustitiâ, peruenire nequaquam possumus: ut merito Pœnitentiæ laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

31 Tertium docet: Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis Ministri verbis positam esse: Ego te absoluo, &c. quibus quidem de Ecclesiâ sanctâ more præces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessaria. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentiæ actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenam, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris piis, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientia pax ac serenitas cum vehementi Spiritus consolatione consequi solet. Hac de partibus & effectibus huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui pœnitentiæ partes, incussos conscientia terrores, & fidem esse contendunt.

32 Quartum est de Contritione: Contritio, inquit, qua primum locum inter dictos pœnitentiæ actus habet, animi dolor ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius, & in homine post Baptismum lapsio ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia Diuina misericordie, & voto præstandi reliqua, coniunctus sit, quæ ad vitam suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc Contritionem, non solum cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: Proiicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis, & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certè qui illos Sancta-

1551. rum clamores considerauerit: Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: Laboraui in gemitu meo, lauaba per singulas noctes lectum meum: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime: & alios huius generis, facile intelliget, eos ex vehementi quodam antea vita odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet praterea, etsi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemq; Deo reconciliare priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam vero Contritionem imperfectam, qua Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennae & poenarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat cum spe veniae, declarat non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsu, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo poenitentem aditus, viam sibi ad iustitiam parat: & quamuis sine Sacramento Penitentiae per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentiae impetrandum disponit. Hoc enim timore vtiliter concussi Ninivite, ad Iona predicationem pleni terribus poenitentiam egerunt, & misericordiam a Domino impetrarunt. Quosobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Penitentiae absque bono motu suscipientium, gratiam conferre: quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit: sed & falso docent, Contritionem esse extortam & coactam, non liberam & voluntariam.

Quintum erat: Ex institutione Sacramenti Penitentiae iam explicata, & uniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure Diuino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus Christus, e terris ascensus ad celos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit tamquam Praesides & Iudices; ad quos omnia mortalia crimina deferuntur, in qua Christi fideles ceciderint; quo, pro potestate clauium remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuntiant. Constat enim, Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, nec aequitatem quidem illos in poenis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie a sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere a poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habet, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint, & tantum aduersus duo vltima Decalogi praeccepta commissa, qua nonnumquam animum grauius fauciant, & periculosiora sunt iis quae in manifestis admittuntur: nam venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in qua frequentius labimur, quamquam recte & vtiliter, citraq; omnem praesumptio-

sumptionem in confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multisq; aliis remediis expiari possunt. Verum, cum vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines irae filios & Dei inimicos reddant; necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta & verecunda confessione, à Deo querere. Itaque dum omnia, quae memoriae occurrunt, peccata Christi fideles confiteri student, proculdubio omnia Diuinae misericordiae ignoscenda exponunt. Qui vero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil Diuinae bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt. Si enim erubescat aegrotus vulnus medico detegere quod ignorat, medicina non curat. Colligitur praeterea, etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quae speciem peccati mutant, quòd sine illis peccata ipsa nec à penitentibus integrè exponantur, nec iudiciis innotescant; & fieri nequeat, ut de grauitate criminum rectè censere possint, & poenam, quam oportet, pro illis penitentibus imponere. Vnde alienum à ratione est, docere, circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse, aut vnam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quae hac ratione fieri praecipitur, impossibilem dicere, aut carnisficinam illam conscientiarum appellare: constat enim, nil aliud in Ecclesia à penitentibus exigi, quam vt, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiae suae sinus omnes & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminerit. Reliqua autem peccata, quae diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia, grauis quidem videri potest, nisi tot tantiq; commodis & consolationibus leuaretur, quae omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per absolutionem certissimè conferuntur. Ceterum, quoad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiae offensa adificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamen hoc Diuino precepto mandatum, nec satis consuetudine humana aliqua lege praecipitur, vt delicta, praesertim secreta, publicè essent confessione aperienda. Vnde cum à sanctissimis & antiquissimis Patribus, magno vnanimiq; consensu secreta confessio Sacramentalis, quae ab initio Ecclesiae sancta vsa est, & modo etiam vititur, fuerit semper commendata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam Diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque à Patribus in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse, docere non verentur: neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, vt Christi fideles confiterentur, quod.

Historia

Concilii Tri-

dentini

lib. 12.

cap. 10.

§ II.

De

confessione

secreta

et

publica

et

de

confessione

in

con-

cilio

Lateranensi

et

de

confessione

in

con-

cilio

Lateranensi

et

de

confessione

in

con-

cilio

Lateranensi

et

de

confessione

in

1551. quod iure Diuino necessarium & institutum esse intellexerat; sed ut præceptum confessionis saltem semel in anno, ab omnibus & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. Vnde iam in vniuersa Ecclesia cum ingenti animarum fidelium fructu observatur mos ille salutaris confitendi sacri illo & maximè acceptabili tempore Quadragesima: quem morem hæc S. Synodus maximè probat, & amplectitur tamquam pium, & meritò retinendum.

Sexto: Circa ministrum huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsus esse, & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos & Sacerdotes, Clauum ministerium perniciosè extendunt, putantes, verba illa Domini, Quicumque alligaueritis super terram, erunt alligata & in celo; & quicumque solueritis super terram, erunt soluta & in celo: & Quorum remisseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter & promiscuè contra institutionem huius Sacramenti ita fuisse dicta, ut cuius potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta vero per spontaneam Confessionem cuiuscumque factam. Docet quoque, etiam Sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti in ordinatione collectam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere, eosq; præuè sentire, qui in malis Sacerdotibus hanc potestatem non esse contentum. Quamuis autem Absolutio Sacerdotis, alieni beneficii sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, vel annuntiandi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, velut à Iudice, sententia pronuntiat: atque ideo non debet patientes adeò sibi de sua ipsius fide blandiri, ut etiamsi nulla illi adstet Contritio, aut Sacerdoti animus seriò agendi & verè absoluendi desit; putet tamen se propter suam solam fidem verè & coram Deo esse absolutum: nec enim fides sine penitentia remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset nisi salutis suæ negligentissimus, qui Sacerdotem ioco se absoluentem cognosceret, & non alium seriò agentem sedulo requireret. Ex hisce postremis verbis conuicere potest quisquis ea legerit, haud esse expunctam sententiam Catharini, aliorumque Theologorum, opinantium, Sacramento, quò ratum sit, sufficere in ministro voluntatem seriò agendi, & obesse tantummodò iocum, quem Sacramentum suscipiens cognoscere possit. At de hoc Sessione quinta fati.

Septimum erat: Quoniam natura & ratio iudicij illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur; persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnoperè vero ad Christiani

populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quaedam & grauiora crimina non à quibusuis, sed à summis dumtaxat Sacerdotibus, absoluerentur: unde merito Pontifices Maximi pro suprema potestate sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique Diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruatiõnem, consonum est Diuina auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere. Verum tamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reseruatio in articulo mortis: atque idem omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis & censuris absolueri possunt: extra quem articulum Sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id vnum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores & legitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant.

36 Octauum huiusmodi: Quoad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita vna maxime nostrâ etate, summo pietatis prætextu impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt; sancta Synodus declarat falsum omnino esse, & à verbo Dei alienum, culpam à Domino numquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim & illustria in sacris Litteris exempla reperiuntur, quibus, præter Diuinam traditionem, hic error quam manifestissime reuincitur. Sanè & Diuina iustitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter verò, qui semel à peccati & demonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templum Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint: & Diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque vlla satisfactione peccata dimittantur, ut occasione acceptæ peccata leuiora patrant, velut iniuriæ & contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubio enim magnopere à peccato reuocant, & quasi freno quodam coercet hæc satisfactoria pœna, cautioresq; & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus, malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt. Neque verò securior vlla via in Ecclesia Dei vniquam existimata fuit ad amouendam imminentem à Domino pœnam, quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur

Pars II.

T t

pro

1551.

pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficitur; certissimam quoque inde arrhas habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur. Neque verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, ut non sit per Christum Iesum: nam qui ex nobis tamquam ex nobis nihil possumus, eo cooperante qui nos confortat, omnia possumus: ita non habet homo unde gloriatur; sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentia, qui ex illius vim habent; ab illo offeruntur Patri; & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggesterit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutare & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si fortè peccatis conuiueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habent autem præ oculis, ut Satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouam vitam custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem: nam clauis Sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres credunt & docent: nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum: sicut nemo unquam Catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus vim meriti & satisfactionis Domini nostri Iesu Christi vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui. Quod dum Nouatores intelligere volunt, ita optimam Pœnitentiam nouam vitam esse docent, ut omnem satisfactionis vim & usum tollant.

Nono: Docet, tantam esse Diuinam munificentiam largitatem, ut non solum pœnis sponte à nobis pro vindicando peccato susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

Inde Synodus accedit ad doctrinam de Sacramento extreme Vnctionis tractandam. Proœmium huiusmodi est: Visum est sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentiâ adiungere ea quæ sequuntur de Sacramento extreme Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua pœnitentiæ esse debet, consummatiuum existimatum est à Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem, declarat & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quous tempore voluit de salutaribus remediis aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis preparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum viuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint; ita extreme Vnctionis Sacramentum

mento finem vitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio, munivit. Nam etsi aduersarius noster occasiones per omnem vitam quærat & capiet, ut deuorare animas nostras quoquomodo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam, si possit, Diuinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ prospicit.

39 Caput primum sic habet: Instituta est sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam verè & propriè Sacramentum noui Testamenti, à Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatam, per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatam ac promulgatam. Infirmatur, inquit, quis in vobis: inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum Dominus; & si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesiæ didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. Intellexit enim Ecclesiæ, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum: nam Vnctio aptissime Spiritus sancti gratiam, quæ inuisibiliter anima egrotantis inungitur, representat; formam deinde esse illa verba: Per istam vñtionem, &c.

40 Secundum: Res & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: & si in peccatis sit, dimittentur ei. Res etenim hæc gratia est Spiritus sancti: cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & egroti animam alleuiat, & confirmat, magnam in eo Diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: quæ infirmus subleuatus, & morbi incommoda ac labores lenius fert; & tentationibus demonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit: & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

41 Tertium demum huiusmodi: Quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum: nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros: quo nomine, eo loco, non etate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed aut Episcopi, aut Sacerdotes ab ipsis ritè ordinati, per impositionem manuum Presbyterij. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nullà ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam & dilucidam Apostoli Iacobi sententiam docent, hanc Vnctionem vel signum esse

1551.

humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum & usum, quem S. R. E. in huiusmodi Sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque idè in alium commutandum esse: & denique, qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant: hæc enim omnia manifestè sinè pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea que huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod beatus Iacobus prescripsit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse possit.

Canones subsequuntur, qui reipsà eiusdem doctrinæ summa compendiaria, & interdum quædam ipsius explicationes sunt, formamque hæreses damnantium obtinent. Verùm Suavis quierò narratoris munere me frui non sinit, vt qui Diuinum hoc Confessionis tribunal odio habet, fortasse quoniam in eo plus quàm in reliquis dominetur hæc ipsius capitalis inimica, Veritas.

C A P V T X I.

Expenduntur quæ Suavis Theologis Tridentinis obiecta scribit de potestate referuandi quædam peccata ad superius Tribunal: de verbis, Quæcumque ligaueritis: de pœnis à Confessorio imponendis; & de externo huius Sacramenti signo.

Summam colligit Suavis quæ memoratis capitibus continentur, sed adeò eneruatè, vt prætermissio rationum succo, & maiestatis pietatisque colore, eorum imaginem perinde conformet, ac corporis effigiem umbra, quæ falsa quidem dici non potest, sed tamen deformis apparet, etsi corpus formosum sit. Postea varia confingit à Theologis Concilij obiecta superioribus articulis, dum ad eas promulgandas consilium habebatur.

Primo loco dicit, Louanienses & Colonienfes nequaquam consensisse, vt Fidei dogma declararetur quod spectabat ad referuanda superiori Tribunali quædam peccata, opposentes, à SS. Patribus hac de re nullam fieri mentionem: Durandum, qui fuerat Penitentiarius, Gersonem Parisiensem Cancellarium, & Caietanum Cardinalem omnes docuisse, non peccata, sed censuras esse Romano Pontifici referuatas: apud veteres scriptores nihil haberi de referuandis